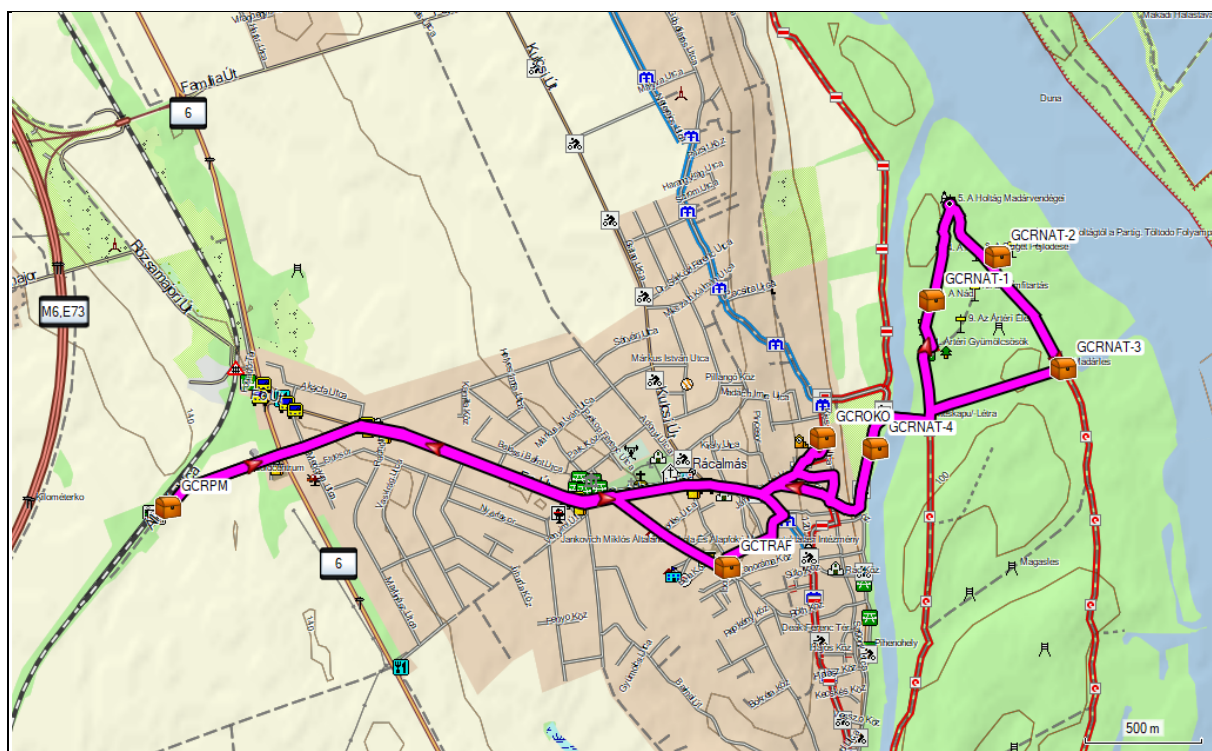
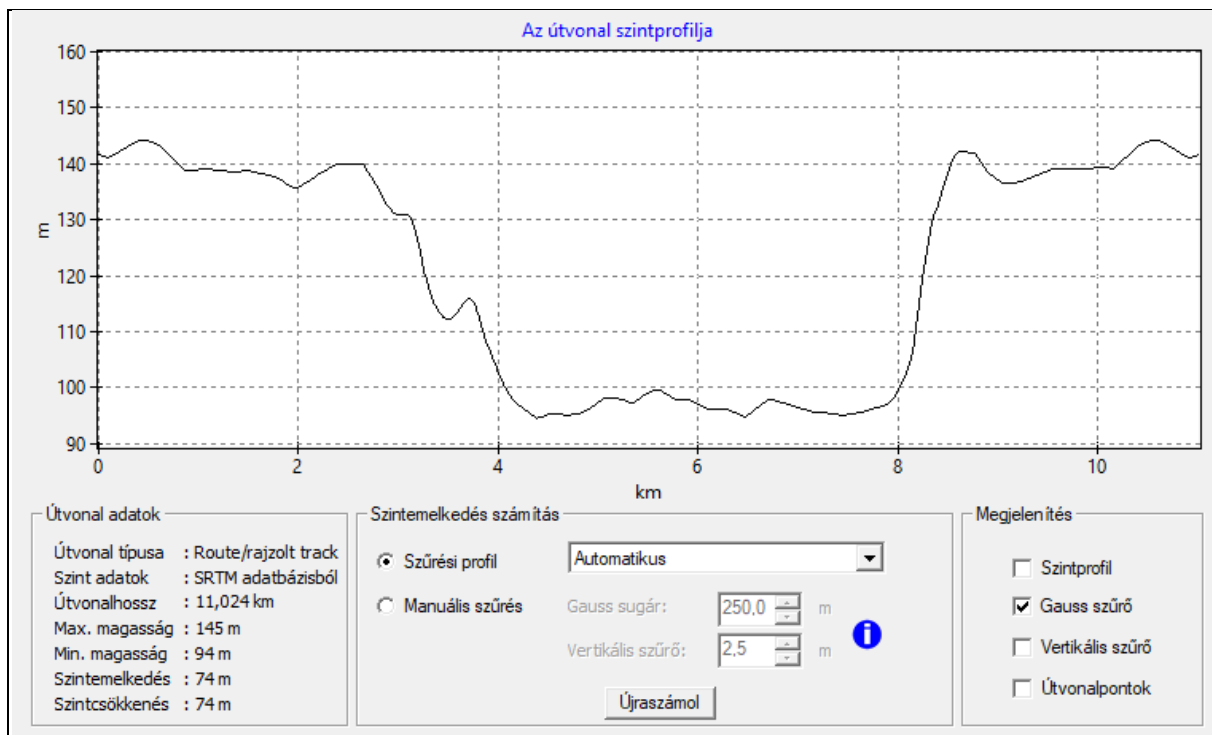

2025. május 03. Rácalmási körséta

Útvonal: Rácalmás vasútállomás – Trafik Kiállítás – Jankovich kúria – Nagy sziget – Ártéri tanösvény – Rácalmás vasútállomás

Utazás: Sződligetről a 07⁴⁰-es vonattal a Nyugatiba. Metróval a Délibe, vagy Kelenföldre. Déliből 08⁵⁰-kor, Kelenföldről 08⁵⁷-kor indul vonat Dunaújváros felé. Rácalmásra a vonat 10¹⁶-kor érkezik.

Hazautazás: minden óra 39-kor indul vonat Kelenföldre. Tovább, ahogy szoktunk hazautazni.

Ládák:

gcrpm <https://geocaching.hu/caches.geo?id=5039>

Rejtés típusa: **Hagyományos geoláda**, telefon: 06/302952094, Nehézség / Terep: **2.0 / 1.5**

12X18X6 cm műanyag láda, egy mesterséges tereptárgyon, 1 méter magasságban.

Rácalmási vasútállomás: A 42-es számú, Pusztaszabolcs-Dunaújváros vasútvonal mentén található rácalmási vasútállomás környezetének rendbetételét 2013 őszén a Rácalmási Városvédő és Szépítő Egyesület saját feladatául tűzte ki. Az elburjánzott növényzet gyérítését követően parkosítás kezdődött, a területre almafákat ültettek. E kezdeményezéshez csatlakozott a vasúttársaság is, méghozzá a vasútállomás épületének felújításával.

Vasúti étkezőkocsi és gőzmozdony: A vasúttársaság az egyesületnek és Rácalmásnak huszonöt évre kölcsönbe adott egy étkezőkocsit és egy gőzmozdonyt. Az étkezőkocsi 2014 szeptemberében megérkezett a rácalmási állomásra és egy külön pályaszakaszt alakítottak ki neki. Öreg vasúti talpfákra helyezték a kiállítási sínpart, melyek között az 1800-as évekből származó is akad. A gőzös sajnos nem érkezett meg.

Púpos története: Az egyesületnek sikerült megkapnia a Magyar Államvasutaktól a Záhonyban omladozó M40 103-as dízel - elektromos mozdonyt, az úgynevezett Púpost, (nevét a géptérből púpként kimagasló vezetőfülke formája miatt kapta) mely hat évig a záhonyi halálvágányon állt, azon a helyen, ahol a megsemmisítésre váró mozdonyok állnak. A mozdony eredeti állapotának megfelelő helyrehozatala elkezdődött. Alapozási munkálatait Záhonyban végezték el, innen vontatva került a rácalmási állomásra 2015.július 27-én kézi erővel, illetve csörlővel vontatták be az előzőleg kiállított étkezőkocsi elé. A festési munkálatok Rácalmásra folytatódtak, rákerült a klasszikus, csíkos színterv szerinti csíkozás, valamint a gép elejére a sakktábla-mintázat is. A pályaszám zománctáblán, korhűen vörös csillaggal került fel.

Púpos M40 103: A Ganz-MÁVAG által 1967-ben megépített, 1182-es gyári számú dízelmozdonyt 1967. szeptember huszonnyolcadikán vette állományba a MÁV. A Púpos aktív évei során a fővárosi Hámán Kató Vontatási Főnökséghez, később Békéscsabára, majd Záhonyba volt állomásítva.

M- 40-es: A MÁV M40 sorozatú (iparvasutaknál A27) dízelmozdonyokat a Ganz - MÁVAG a MÁV részére készítette 1963 és 1970 között. A hazai vasúti közlekedésben az 1950-es évek végétől előtérbe került a gőzvontatásról a korszerűbb dízelvontatásra való áttérés. Ehhez szükség volt új dízelmozdonyok beszerzésére. A mozdony igen jó konstrukciónak számított, a maga korában több tekintetben is a világ színvonalat képviselte, olyannyira, hogy módosított változatai külföldön is vevőre találtak (DVM9: Kuba, DVM11: Egyiptom)

Az 1980-as években a villamos vontatás térhódítása, valamint az 1990-es években a szállítási igények csökkenése következtében az M40-es mozdonyok alkalmazási területe jelentősen csökkent. 1992-ben kezdődött a sorozat fokozatos selejtezése. Jelenleg 25 darab van állományban Záhony, Hatvan, és Dombóvár járműbiztosítási központjaiban. 2 példány a GYSEV-nél van. Működő Púposokat leggyakrabban Záhony és Hatvan térségében látni. A hatvani Púposok (201, 235) nyaranta továbbítják a Győr-Komárom-Székesfehérvár-Komárom-Győr szakaszon az 1987-1988 számú vonatpárt. A MÁV-os mozgásokon kívül a GYSEV is időnként továbbít tehervonatokat egy dorogi üzem kiszolgálására M40-

es mozdonyal az 1-es vonal felől (a vonat általában a teljes útvonalon, Soprontól M40-essel közlekedik). Az M40 103-as púpos mozdonyra a megsemmisítés várt, sikerült megmenteni, eredeti állapotának megfelelően helyrehozni és részlegesen működőképessé tenni.

Sajnos a mozdony egy körbekerített részt kapott, emiatt szabadon nem tekinthető meg testközelről. A kerítésen kívülről, pár méterről látható a mozdony. Felvettem a kapcsolatot az egyesülettel.

gctraf <https://geocaching.hu/caches.geo?id=5612>

Rejtés típusa: **Hagyományos geoláda**, telefon:70/6084-683, Nehézség / Terep: **2.0 / 1.5**

11X15X6 cm műanyag láda a megadott koordinátán, 170 cm magasságban, természetes takarással.

Trafik épülete: Rácalmás szívében található egy kicsiny, de mégis aranyos épület, mely az első világháborút követően épült meg és hosszú évekig üzemelt a település legfontosabb Trafikjaként. Az épület évtizedekig üresen állt, omladozó, máló falakkal, beszakadt tetőszerkezettel, de szerencsére máig megmaradt megviselt, mégis régi tükrében.

A trafik múltja: A trafik az emberek törzshelye volt, ahol nemcsak a vágott dohányt, szivart, cigarettát, tűzkövet, gyufát, öngyújtót lehetett beszerezni, hanem képeslapot, bélyeget, sorsjegyet, újságot, képes újságot, és apró játékokat, édességet a gyerekeknek. Az illatos pipadohány, a cigaretták díszes dobozai, az érdekes újságok látványa egy kis komótos társalgásra, trécelésre, "trafikálásra" ösztönözte a betérőket. A két háború után az állam a trafikjogot a megnyomorodott katonáknak, vagy az elesettek hozzátartozóinak tartotta fenn. Rácalmásan három dohányáruda volt. Az első világháború után Sándorovits György özvegye, Natika néni nyitott trafikot. Ez a vert falú nádtetős épület a Kossuth Lajos utcában állt. Berendezését Bulatné Bajront Emike, az unoka ajándékozta múzeumunknak. Ez a dohányáruda, itt Szigetfián Mosonyi Jánosé volt. A második világháború után épült Pintér Ferenc kis üzlete a Kossuth Lajos utcában, melyből sajnos semmi sem maradt.

A Szigetfia trafik évtizedeken át egy különleges intézményként funkcionált. Nem pusztán egy bolt volt, egyfajta információs pontnak is számított a település életében. Régi rácalmásiak szerint a férfiak igen kedvelt elfoglaltsága volt itt összegyűlni, informálódni. Mindezt szolgálta, hogy ide jártak a lapok, újságok is.

A trafik újjászületése: Rácalmás, a már meglévő helytörténeti kiállítása számos, a dohányárusítással és forgalmazásával kapcsolatos tárgyat és eszközt is felvonultatott már, így adta magát az ötlet, hogy létrehozzák ezt a kis trafikmúzeumot. Németh Miklósné Rácalmás város alpolgármestere, település helytörténeti specialista munkásságát dicséri az elkészült minimúzeum. Az épületet Rácalmás önkormányzata saját forrásból vásárolta meg, a tárlat kialakítása, berendezése azonban már társadalmi munkában történt, a helyi polgárok segítségével. Amikor látták, mivel is készül a romos épülettel, a rácalmásiak számos felajánlást tettek. Így gazdagodott korabeli fogassal, kályhával, bútorokkal a kiállítás. A Pesti Hírlapra például külön előfizetése is volt e trafiknak. A gyerekek is rajongva kedvelték, hiszen mindig akadt valami cukorka vagy nyalóka számukra. Fontos volt, hogy e közösségi hangulatot is megragadja, bemutassa a Trafikmúzeum.

Kisárudától a tőzsdéig: Egykor a trafik az egyik legpompásabb intézmény volt, ahol a Dohányjövedék termékeit volt hivatott elárusítani különböző formákban. Volt dohány kis- és nagyáruda, általánossági és különlegességi trafik. Az általánosságban csak a leghétköznapiabb, legkedveltebb márkákat lehetett kapni. Drágább luxuscigarettákért, külföldi szivarokért a különlegességi trafikba kellett menni. A kis dohányboltok a nagyárudákból és dohánytőzsdékből rendelték meg a szükséges mennyiséget.

Trafik parkja: A Trafik épülete egy hangulatos, szépen karbantartott parkban található, hatalmas fákkal, melyek a nyári melegben remekül óvnak minket a perzselő hőségtől. A parkban található Petőfi Sándor szobra is, melyet a város diákjai és az önkormányzat minden év március 15-én magyar színekbe öltöztet, zászlókkal, koszorúzás mellett.

Látogathatósága: A Trafik múzeum a város központi helyén található, bármikor megtekinthető és szabadon betekinthető, még az esti órákban is, hiszen a trafik világítása a közvilágítással együtt kapcsol be, így látható a korabeli berendezése az újjászületett Szigetfia trafiknak.

Aki azonban szeretne belépni a kis épületbe csak a Jankovich-kúria Rendezvényközponton keresztül teheti meg a +36 25 507 817 telefonszámon, előzetes bejelentkezés esetén az ott dolgozó kollégák kinyitják a trafikot, részletesen ismertetik a tárlatot.

gcroko <https://geocaching.hu/caches.geo?id=2050>

Rejtés típusa: **Hagyományos geoláda, telefon: 70/6084-683, Nehézség / Terep: 1.0 / 1.0**

3X5X10 cm műanyag doboz örökzöld növényzet ölelésében talajszinten természetes takarással.

Jankovich kúria: A Jankovich Kúria, egy a XVIII. században épült nemesi kúria, ősfás parkjával az ország szívében, Rácalmás ófalujának központjában található. Az impozáns épület együttes a területet ellenőrző Jankovich család építtette. A több épületből álló komplexum főépülete a díszes oszlopok tartotta hatalmas tetőfelület alkotja a kúria főépületét. Innen nyílik a tágas kastélypark, mely ősfákkal az időben visszarepít minket az 1700-as évek közepére, mikor lovas hintókkal közelítette meg az épület bejáratát a nemesi család.

Az épület azonban nem tündökölt mindig a legjobb fényében. A 2000-es évekig a Bábolna Rt. tulajdonát képező kastély együttes libatenyésztés és tartás helyszínéül szolgált. Ez idő alatt a az épületek és a hozzá tartozó terület nagymértékű romlásnak indult. Elhanyagolt és omladozó épület a megmentőjére várt. Rácalmás város önkormányzata, mint nagyközség önkormányzata elsődleges céljával tűzte ki a kúria megszerzését. Hosszas folyamat, hosszas munka és évek alatt végül 2006-ban sikerült megvásárolnia a kúriát és a hozzá tartozó több hektár területet az önkormányzatban. Innentől indult újra a Jankovich kúria felkarolása, fénykorát ismét napjainkban éli, köszönhetően Rácalmás város önkormányzatának, hiszen kiemelt fontosságú témaként kezelik az épített örökségek megóvását és fenntartását. A kúria helyi védettség alatt áll, műemlék.

A kúria napjainkban: A Jankovich kúria ma már teljes mértékben felújított, több milliárd forint ráfordítással a település központi helyszíne. A városi rendezvények elsődleges helyszíne, otthont ad a

térség két legnagyobb és legrégebbi fesztiváljának, országos hírnévnek örvendő 3 napos Tökfesztiválnak és az Almavirág fesztiválnak is.

Látogathatóság: A terület szabadon látogatható, ingyenesen felkereshető. Az épület megtekinthető, a kastélypark bejárható és látogatható.

<https://jankovichkuria.hu/allando-kiallitasok/>

gcrnat <https://geocaching.hu/caches.geo?id=5144>

Rejtés típusa: **Multi geoláda** (1H+3V), telefon: 06/302952094, Nehézség / Terep: **2.5 / 3.0**

A multiláda 4 pontos, az első 3 ponton jelszórészleteket találtak az információs táblák alján lévő lapokon (egy szó), a 4. ponton található a láda a jelszó utolsó részével, a kis-Dunaág partjához közel egy mesterséges tárgy alatt. A jelszó a 4 pont szavai sorrendben (1-4 pont) egybeírva.

1. pont N 47°01,944' E 018°57,138'
2. pont N 47°02,044' E 018°57,354'
3. pont N 47°01,788' E 018°57,568'
4. pont N 47°01,604' E 018°56,956'

Multi pontok:

A hídon átkelve a szigeten szembe találjuk magunkat a sziget térképével. Innen balra elindulva közelíthetjük meg az 1. pontot a 📍 turistajelzést követve.

1. **pont:** 📍 N 47° 1,944' E 18° 57,138' 123 m [GCRNAT-1], Itt információt kaphatunk a keményfás ligeterdőről, a szigeten található növénytakasulásokról, illetve magáról a növényekről is. Az útvonalon továbbhaladva érhetjük el a 2. pontot.
2. **pont:** 📍 N 47° 2,044' E 18° 57,354' 123 m [GCRNAT-2], Az ártéri tanösvényen végighaladva megfigyelhetjük a mocsár élővilágát, információt kaphatunk a mocsári állatokról. Itt érdemes a fahíd végén egyenesen továbbhaladni, az ösvényen pár méter megtételével kijutunk a Dunához. Nézelődést követően vissza a hídon érhetjük el a 3. pontot.
3. **pont:** 📍 N 47° 1,788' E 18° 57,568' 123 m [GCRNAT-3], Ezen a ponton a Duna vízjárásáról olvashatunk. A madárles oldalán lévő jelzőcsík megmutatja, hogy a nagy árvizek idején milyen magasságban hömpölygött a Duna vize. Ha az információs tábla mögött balra elhaladó kis ösvényen kitértek kicsit, páratlan élménnyel lesztek gazdagabbak, az érintetlen erdőt csodálhatjátok meg, gazdag állatvilág mellett. Ezt követően visszatérés a 3. pontra, innen a madárlessel szembeni úton haladva, az út végén balra fordulva visszatérünk a hídra.
4. **pont:** 📍 N 47° 1,604' E 18° 56,956' 123 m [GCRNAT-4], A kis-Dunaág partján egy mesterséges használati tárgy takarásában találjátok a ládát. A hátsó részénél keressétek. A jelszó egy laminált lapon van a doboz aljában. Kérlek ne vedd ki, ne vidd el.

Rácalmási Nagy-sziget természetvédelmi terület: A Rácalmási Nagy-szigetet Baja Ferenc környezetvédelmi miniszter 1996-ban, a Magyar Közlöny XXX. számában megjelent, 5./1996-os számú rendeletében nyilvánította országosan védetté. A védetté nyilvánítás célja az volt, hogy megőrizze a Nagy-sziget egyes helyein megmaradt, a Duna árterére jellemző erdőtakasulások

maradványait, valamint az ezekben élőhelyet találó védett, lágyszárú növényeket, és megfelelő szaporodó- és táplálkozóhelyet biztosítson az árterekre jellemző védett állatfajoknak.

Rácalmási Nagy-sziget: A sziget a Duna 1582-es és 1588-as folyamkilométere között fekszik. Nyugatról a 80-100 méter széles Kis-Dunaág, keletről pedig a Nagy-Dunaág határolja. Keleti oldalán zátonyszigetek helyezkednek el. A Nagy-sziget erdőterülete mintegy 200 hektár. A zátonyszigetek összesen kb. 100 hektáron fekszenek. Az ezekhez tartozó vízfolyások területe 83 hektár, az összes védett terület 383 hektárnyi nagyságú. A sziget jelenlegi növénytakarója már nem nagyon hasonlít az eredetihez, de egyes helyeken még megmaradtak az ártérre jellemző erdőtársulások. A nagy területekre kiterjedő, tarvágásos erdőhasználat, a nemes nyár nagymérvű telepítése eltüntette a korábban volt értékes erdőket, az eredeti erdőállomány aránya 20 százalék alá csökkent. Ezt a szigeten sétálva szabad szemmel is tapasztalhatjuk.

1996-óta a Duna-Ipoly Nemzeti Park előírásai alapján történik a gazdálkodás, újra hagyományos ártéri erdőtelepítés folyik a szigeten.

Ártéri gyümölcsösök: Ahogyan azt a falu neve is jelzi, a szigeten régen igen jelentős gyümölcstermesztés folyt. Az ártéri gazdálkodás egyik hagyományos ága a gyümölcstermesztés, a szigeten kezdetben a helyben növekvő vad alanyokat oltották be nemes vesszőkkel, így a gyümölcsfák a ligetes ártéri erdővel elegyesen álltak. Később a falu tehetősebb földbirtokosai a fáktól teljesen megtisztított területeket nemes csemetékkel telepítették be, nagy ártéri gyümölcsöskerteket létesítve.

Az időssek szerint a múlt század elején a szigeten több, mint 60 fajta alma termett (Nyári fontos, Téli piros pogácsa, Téli arany parmen, Bőralma), továbbá papkörte, vilmoskörte, kieffer körte, a besztercei szilva és dió termesztésére emlékeznek vissza. Mára ezek a gyümölcsösök megszűntek, de egyes, máshol nem honos fajták továbbra is fellelhetőek a szigeten, ezért fontos védelmük.

A sziget növényvilága: A komolyabb értéket a magasabb fekvésben elhelyezkedő keményfás erdők képviselik. A tölgy-szil-kőris ligeterdőkben a kocsányos tölgy, a magas kőris, és a vénic szil mellett elegyként megtalálható a virágos kőris, a mezei szil, a madárcseresznye, a kis levelű hárs, a zöld juhar és a mézgás éger is. A cserjeszintben megtalálható a húsos som, a veresgyűrűs som, a csíkos kecskerágó, a kányabangita, a fekete bodza és az egybibés galagonya. A fák törzsére felfut az iszalag és a vadkomló. Fontosabb lágyszárú növények a gyöngyvirág, a medvehagyma, a hóvirág, a saláta boglárka, az orvosi salamonpecsét, a szagos müge, a tavaszi tözike, a nyári tözike, a fekete nádálytő és az erdei pajzsika.

Állatvilág: A sziget természeti értékét növeli a gazdag állatvilága. A Nagy-sziget eredeti állapotban megmaradt területei és viszonylagos háborítatlansága hozzájárult ahhoz, hogy a szomszédos környezettől eltérő fajokban és egyedszámokban gazdag állatvilág maradt fenn. Az emlősök közül megtalálható itt a hermelin, a molnárgörény, a mókus, az erdei pele, az európai sün, számos denevérfaj, a borz és a védett vidra is.

A Dunában előforduló valamennyi halfaj képviselőjét is sikerült fellelni. A védett fajok közül a réti csík, a kecsege, a német buco és a lápi póc fordul elő. Kételtűek közül a tarajos gőte, a barna ásóbéka, a barna varangy, a zöld varangy valamint az erdei béka egyedei is megtalálhatók. A Nagy-sziget hullőli

a fali és fürgé gyík, erdei és vízisikló. Az ártéri kiöntésekben a mocsári teknős is előfordul. A madárvilág a legszínesebb. táplálékban gazdag holtágak és öblök változatos madárvilágot fogadnak be. A Nagy-szigeten jelenleg is 92 különböző madárfajta fészkel és több mint 50 további látogatja rendszeresen. A türelmesebbek olyan ritka gázlómadarakat is megcsodálhatnak, mint a szürke gém vagy a fekete gólya. Madárvonuláskor a szigetek több száz fős réce- és lúdcsapatoknak nyújtanak ideiglenes lakhelyet. A szigeten olyan fenséges ragadozó madarak is megtalálhatóak, mint a rétisas, a halászsas vagy akár a kerecsensólyom. Olyan értékes, védett fajokat sikerült beazonosítani a Nagy-szigeten, mint a barna kánya, kislile, a billegető cankó, a füles kuvik, a fekete harkály, a réti tücsökmadár.

Tanösvény: A Nagy-szigeten két kiépített hosszabb és rövidebb túraútvonalon kialakított tanösvény várja a kirándulókat. A nyugalmat árasztó erdei sétautakon 17 színes, nagyméretű információs táblával ellátott állomás ad részletes útmutatást a szigetről, a Dunáról, az élővilágról, az ember tudatos jelenlétéről, Rácalmás történetéről.

Bizonyos megállóknál a természetbe illeszkedő esőházakban és madárvártákban végezhetnek megfigyeléseket vagy pihenhettek meg. A mélyebben fekvő ártereken és mocsaras területeken pallós cölöphidak vezetnek át. Így a sziget élővilágának szinte minden területét száraz lábbal kényelmesen járhatjuk be.

A tanösvény segítségével kitűnő képet kapunk a sziget csodálatos adottságairól, megismerhetjük a csak itt honos állat- és növényfajokat. A szigetet bejárva páratlan élménnyel leszünk gazdagabbak, a Kis-Duna a világtól elvágott holtágaival, romantikus motívumaival mindenkit azonnal rabul ejt.